

Anna Enquist
Alle gedichten

2009
Stichting Uitgeverij XL
Den Haag

SERENADE

Als ik zou gaan liggen, die chtonische lokroep gehoorzaam,
dan zou ik gered zijn, verloren; was ik mij kwijt.
Zo leef ik in verplicht verzet, klem mij vast aan
de dingen, de pen en de appel, zo was ik mijn haar.

O, er zijn dagen die lichter vallen, dagen die
vluchtend voorbijgaan, gedragen door fietstocht
of wetenschap, witte wijn in de tuin en
van die halfverdoofde vrede van binnen.

Ik heb een schuilhut in het bos. Daar hurk ik,
een gedeserteerd soldaat, laag aan de grond.
Een geur van aarde en gevaar. De wind
brengt flarden van een onrustbarende muziek:

G-groot, het lijkt een wals, niets aan de hand
alleen ik ga ten onder ik verga ik ga
reflectieloos teloor in zachte pizzicati,
een zakdoek als gehavend vaandel in mijn vuist.

Tsjaikovski, *Serenade voor strijkorkest*, op. 48, deel
II, 'Valse'.

KINDERSZENEN

Mijn zoon

Mijn zoon stormt door het huis,
een roffel op de trap. Hij is
zichzelf een motor. Het lied
dat in hem leeft ontsnapt hem
soms. Ik hoor hem zingen
op de gang en zwijg.

's Nachts is hij bang, hij twijfelt
aan zichzelf, aan ons, de wereld.
Ik neem hem in mijn arm
en zonder spreken vaag ik
de oorlog weg en kinderkanker,
mijn eigen dood, het monster van de tijd.

Ik lieg hem voor en red hem
tot wij beiden slapen in gestolen veiligheid.

Hortus bij nacht

's Avonds, in de regen,
bezoeken wij de Victoria Regia.
Zij woont in een kermistent met gekleurde lampjes,
daar ontvouwt zij haar koninklijke bladeren.
Er wordt uitleg gegeven en men luistert met aandacht.

Mijn kinderen en ik houden ons wat afzijdig
en fluisteren zacht over de jungle:
– fluwelen nachten, geur van ananas,
een slang bezeert zich aan de stekels –

o wat moet ik missen
wat moet ik iedere dag weer
vaarwel zeggen en achterlaten.

Conversatie met de kinderen

Aan tafel gaat het over
wreed. Dat je een lied zingt
waar de ander van moet huilen,
en dat je dat wéét, zeggen zij
zwaaiend met hun lepels. Zeker.

Of met een licht de trage
zwarte kreeften lokt. Jij
in de boot. De dieren spoeden
zich, kunnen niet anders doen
dan ijlen naar wat trillend
fonkelt achter raster dood.

Het ergste is de dolkstoot,
vinden zij. Dat iets geheels en
gaafs zo onverhoeds wordt aan-
getast en voortaan niet meer zelf is
maar in binding met het wapen
dat zich toegang eist, en breekt, en krast.

Ontroerd, geobsedeerd, verwond
hoor ik hoe zij het wapentuig
van liefde argeloos als wreed
benoemen. Zonder aarzeling.
Boven de soep houd ik mijn mond.

Schumann, *Kinderszenen*, opus 15.

STRIJKKWARTET

Zij zitten in de hoge kamer, harmonie,
als ruit, als geometrische figuur.

Tegen de gouden instrumenten vouwt
zich het avondlicht; dit alles is structuur

waarbinnen pijn en bloedbad rafelloos
hun plaats innemen. Mozart als chirurgijn
staat op en plaatst het mes. Snijdt
de perfecte lijn.

Met ernst en overgave spelen zij
elkander toe, zij voelen nog geen pijn.

Straks zullen zij gaan bloeden. Mettertijd
wordt de muziek tot troost: geenszins
als streling, maar als schema van de wanhoop,
glanzende partituur van eenzaamheid.

Mozart, *Strijkkwartet in c*, KV 465.

[II] DE KRACHT VAN WATER

DECEMBEROFFENSIEF

Alleen de allerergste wanhoop is zo koud
als deze slotgracht; dit verdraagt
geen mens die niet bevroren is.
Soldaten hebben pijn die zij niet voelen,
bloed dat niet vloeit, grimmig gevecht
met slechts een schijn van woede.

Krakend verscheurt een paard het ijs,
galop gestold. Alles zit klem en nooit
komt het meer goed. Zie het vuur
verwaaien zonder warmte op de torentrens.

Rug tegen kale muur, van voor
de vijand, voeten op bevroren
grond, de wind een zweep.

STORMENDERHAND

Nog is het stil in de tuin,
het grijze huis door mist omhangen.
Een ezel balkt gedempt, geen teken in de lucht.
Wat zijn de bomen zwaar van vocht.

Mocht het grote waaien beginnen:
de rivier zwelt, slaat met kille
zwarte armen tegen het raam
van de salon, er komen boten
met wit licht, misthoorns
roepen onrust, onheil.
Krijsend verlaat de reiger zijn nest.

In het ochtendlicht stampen
mannen met rubberlaarzen rond.
Zij noteren: afgerukte takken,
flarden vitrage in het zompige gras,
een gaaf wijnglas.

RIVIER

Zeer vaak heb ik gezocht in de buurt van rivieren
naar bewijs dat het kon; zo tref ik mijzelf
soms aan parend in hoog gras, hoor water, wind –
zwanen die overvliegen markeren ongeboren tijd
met houten vleugels, het copulatieritme zegt
zwart-wit, ja-nee, zo ook je hart en verder
niets, op schoot graag, en voor altoos

In slechte tijden zocht ik, perfide, halfhartig
het tegendeel: zo zou ik mij met borsten,
kut en al kunnen laten glijden in die kabbelende
zwarte moeder, gewiegd in giftige omarming
troostrijk
omgebracht worden. Hoe ik dan blauw
en gezwollen tussen rietstengels zou liggen,
de schrik der waterhoentjes, nee

Een vreemd compromis deed zich voor in
de heldere winternacht toen ik,
tegen tieners, bij Ouderkerk de schaatsen
aanbond en voortgleed, voort over
zwart ijs met hier en daar een zilveren
vis daarin gevat, mij flink voortspoedde
naar nooit meer, naar nergens